

מגילה נקראת פרק ראשון מגילה

(א) [סוטה יב: טו] (ב) סנהדרין י"ג: א (ג) ע"י ובשילה, י"ג: א (ד) [מסכתין ג: ע"ג וע"י מוס' נכרות ט: ד"ה ואין דלמרינן לעיל כל הכופר בע"ז נקרא כהן: לרנחן. לעזוב ל לשון גירות: והלא כלב שמו. שכלב משמע קרא: הכי גרסינן וישא כסיה שמרדה בגיווליו כיום אביה. ולכן נשתנה שמה בליקוחין הללו: שגלה מעלמו. מדלג כתיב אשר היה מן הגולה אשר הגלתה וכתיב אשר הגלה עם הגולה משמע שלא היה כשאר ישראל שגלו על כרחן והוא גלה מעצמו כמו שעשה ירמיה שגלה מעצמו עד שאמר לו הקב"ה לחזור: בין הפרסים אשר במלואה. בין הצדיקים שגלו לבבל. ובשכינה משמע קרא: אספסה. ר"ת. יפה כלבנה: ירקוקס סיפה. הכהן: וזו: אלף חוט של חסד משוך עליה. מלת הקב"ה לכן נראית יפה לאומות ולמשורות: וכמות אביה ואמה סו ל"ל. מאחר דכתיב כי אין לה אז ואם אלף ללמדנו שאפי' יוס אחד לא היה לה אז ואם: כשעה שנתעברה אמה מה אביה. נמצא שלא היה לה אז משעה שנראה להקרות אז: וכשילדה אמה מהה. ולא נראית לקרות אס: ולרש אין כל. כצורה משמע קרא: כשעה אס. (ט) נת שבע: שסיפה מונה כתיב ימי שבע. שהיתה משתרעת לה אחת נחלה בשנת וואחת בשני בשנת וואחת בשלישי בשנת וכן כולן וכשהגיע יום שפחה של שנת יודעת שהיום שנת: וספלי דחויי. בקיו"ש: שמינים. ומתוך אונסה לא נענשה: וכן הוא אומר. שהרעונים טובים לצדיקים להצילן ממאכל טעם: ויהי המלצר נושא אס פס כגס ויין משפיהם וגו'. וכתיב שהוא עיננה ולמקמת ימים עשרה נראה מראיהם טוב וריאי כשר וגו': אנפקינן שמן וים שלא הביא שלישי. גבי מנחות תנאין) אין מביאין אנפקינן ואם הביא פסול ועלה קאי ר' יהודה ואמר מהו אנפקינן: מעין (א) מ'היי: מגונו של אוסו רשע. גנותו הוא זה שהוא צועל נשים ומשלמן: שהגוף נכסה מן הגוף. מפני האינה. והעיד לך הכתוב שהיו מתכונין מן השמים למצבה על צעלה: ציקש לעוס כו'. לכן נאמר מכל הנשים ומכל הצמולות: עזר משפיה כו'. חזר לכמה ענינים לפייסה שמגלה לו מולדתה ולא העויל וסמון לה להאי קרא ובהקצן צמולות שנית וגו' אין אסתר מגדת מולדתה ואת עמה וגו' (ש) עזר משפיה סעודה לכבודה מה שלא עשה כשאר נשים: דלי כרגא. אמר בצביל אסתר אני מניח לך מנסי גולגולתכס היינו והנחה למדינות עשה: שדר פרידישני. דורוונות שרשים בשמה והיינו דכתיב (ז) וימן משאת כיד המלך: לא

דלא קטליה דוד לשמעני. שהיה חייב מיתה: לאידך גיסא. לזעקה ולא לשבח איש יהודי ואיש ימיני גרמו לי הלצר הזה: איסי גוצרין יהודאין כו'. וסיפיה דקרא לאלהך לא פלחין: כל דצריך אחד סו. כנגד הספר היה אומר כל דצריך דצרי הימים אחת הן הרבה שמות אחת מוציח פלוגי ופלוגי וכולן אדם אחד הן: ואנו יודעין לדורשן. ואש"פ סתמת אומן אנו נומנין את לצינו עד שאנו יודעין לדורשן. משום דלמרינן לעיל כל הכופר בע"ז נקרא כהן: לרנחן. לעזוב ל לשון גירות: והלא כלב שמו. שכלב משמע קרא: הכי גרסינן וישא כסיה שמרדה בגיווליו כיום אביה. ולכן נשתנה שמה בליקוחין הללו: שגלה מעלמו. מדלג כתיב אשר היה מן הגולה אשר הגלתה וכתיב אשר הגלה עם הגולה משמע שלא היה כשאר ישראל שגלו על כרחן והוא גלה מעצמו כמו שעשה ירמיה שגלה מעצמו עד שאמר לו הקב"ה לחזור: בין הפרסים אשר במלואה. בין הצדיקים שגלו לבבל. ובשכינה משמע קרא: אספסה. ר"ת. יפה כלבנה: ירקוקס סיפה. הכהן: וזו: אלף חוט של חסד משוך עליה. מלת הקב"ה לכן נראית יפה לאומות ולמשורות: וכמות אביה ואמה סו ל"ל. מאחר דכתיב כי אין לה אז ואם אלף ללמדנו שאפי' יוס אחד לא היה לה אז ואם: כשעה שנתעברה אמה מה אביה. נמצא שלא היה לה אז משעה שנראה להקרות אז: וכשילדה אמה מהה. ולא נראית לקרות אס: ולרש אין כל. כצורה משמע קרא: כשעה אס. (ט) נת שבע: שסיפה מונה כתיב ימי שבע. שהיתה משתרעת לה אחת נחלה בשנת וואחת בשני בשנת וואחת בשלישי בשנת וכן כולן וכשהגיע יום שפחה של שנת יודעת שהיום שנת: וספלי דחויי. בקיו"ש: שמינים. ומתוך אונסה לא נענשה: וכן הוא אומר. שהרעונים טובים לצדיקים להצילן ממאכל טעם: ויהי המלצר נושא אס פס כגס ויין משפיהם וגו'. וכתיב שהוא עיננה ולמקמת ימים עשרה נראה מראיהם טוב וריאי כשר וגו': אנפקינן שמן וים שלא הביא שלישי. גבי מנחות תנאין) אין מביאין אנפקינן ואם הביא פסול ועלה קאי ר' יהודה ואמר מהו אנפקינן: מעין (א) מ'היי: מגונו של אוסו רשע. גנותו הוא זה שהוא צועל נשים ומשלמן: שהגוף נכסה מן הגוף. מפני האינה. והעיד לך הכתוב שהיו מתכונין מן השמים למצבה על צעלה: ציקש לעוס כו'. לכן נאמר מכל הנשים ומכל הצמולות: עזר משפיה כו'. חזר לכמה ענינים לפייסה שמגלה לו מולדתה ולא העויל וסמון לה להאי קרא ובהקצן צמולות שנית וגו' אין אסתר מגדת מולדתה ואת עמה וגו' (ש) עזר משפיה סעודה לכבודה מה שלא עשה כשאר נשים: דלי כרגא. אמר בצביל אסתר אני מניח לך מנסי גולגולתכס היינו והנחה למדינות עשה: שדר פרידישני. דורוונות שרשים בשמה והיינו דכתיב (ז) וימן משאת כיד המלך: לא

דלא קטליה דוד לשמעני דאתיליד מיניה מרדכי דמוקני ביה המן ומה שילם לי ימיני דלא קטליה שאול לאגג דאתיליד מיניה המן דמצער לישראל רבי יוחנן אמר לעולם מבנימין קאתי ואמאי קרי ליה יהודי על שום שכפר בע"ז שכל הכופר בע"ז נקרא יהודי כדכתיב יאתי גוברין יהודאין וגו' רבי שמעון בן פזי כי הוה פתח בדברי הימים אמר הכי כל דברך אחד הם ואנו יודעין לדורשן ואשנתו היהודיה ילדה את ירד אבי גדר ואת חבר אבי שוכו ואת יקותיאל אבי זנוח ואלה בני בתיה בת פרעה אשר לקח מרד אמאי קרי לה יהודיה על שום שכפרה בע"ז דכתיב ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור (ז) ואמר רבי יוחנן שירדה לרחוץ מגילולי בית אביה ילדה והא רבווי רביתיה לומר לך שכל המגדל יתום ויתומה בתוך ביתו מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו ירד זה משה ולמה נקרא שמו ירד (א) שירד להם לישראל מן בימיו (ב) גדר שגדר פרצותיהן של ישראל חבר שחיבר את ישראל לאביהן שבשמים סוכו שנעשה להם לישראל כסוכה יקותיאל שקוו ישראל לאל בימיו זנוח שהזניח עונותיהן של ישראל אבי אבי אבי בתורה אבל בחכמה אב בנביאות ואלה בני בתיה אשר לקח מרד וכו' מרד שמו והלא כלב אמר הקב"ה יבא כלב שמרד בעצת מרגלים וישא את (ז) בת פרעה שמרדה בגלולי בית אביה (א) אשר הגולה מירושלם אמר רבא שגלה מעצמו (ה) ויהי אומן את הדסה קרי לה הדסה וקרי לה אסתר תניא ר"מ אומר אסתר שמה ולמה נקרא שמה הדסה על שם הצדיקים (ז) שנקראו הדסים וכן הוא אומר (ה) והוא עומד בין ההדסים רבי יהודה אומר הדסה שמה ולמה נקראת שמה אסתר על שם שהיתה מסתרת דבריה שנאמר (ז) אין אסתר מגדת את עמה וגו' ר' נחמיה אומר הדסה שמה ולמה נקראת אסתר שהיו אומות העולם קורין אותה על שום אסתהר בן עזאי אומר אסתר לא ארוכה ולא קצרה היתה אלא בינונית כהדסה ר' יהושע בן קרחה אמר (ז) אסתר ירקוקת היתה וחוט של חסד משוך עליה כי אין לה אב ואם ובמות אביה ואמה למה לי אמר רב אחא עיברתה מת אביה ילדתה מתה אמה ובמות אביה ואמה לקחה מרדכי לו לבת תנא משום ר"מ אל תקרי לבת אלא לבית וכן הוא אומר (ז) ולרש אין כל כי אם כבשה אחת קטנה אשר קנה ויחיה ותגדל עמו ועם בניו יחדו מפתו תאכל ומכוסו תשתה ובחיקו תשכב ותהי לו כבת משום דבחיכו תשכב הוות ליה (ז) (לבת) אלא (ז) (לבית) הכי נמי לבית (ז) ואת שבע הנערות וגו' אמר רבא שהיתה מונה בהן ימי שבת וישנה ואת נערותיה וגו' אמר רב שהאכילה מאכל יהודי ושמותיה אמר שהאכילה (ז) קדלי דחזירי ור' יוחנן אמר זרעונים וכן הוא אומר (ז) ויהי המלצר נושא את פת כנס ונתן להם זרעונים (ז) ששה חרישים בשמן המור (ז) מאי שמן המור ר' יהיא בר אבא אמר סמכת רב הונא אמר שמן זית שלא הביא שלישי תניא רבי יהודה אומר אנפקינן שמן זית שלא הביא שלישי ולמה סכין אותו שמישי את השיער ומעדה את הכשר (ז) בערב היא באה ובבקר היא שבה אמר רבי יוחנן מגנותו של אותו רשע למדנו שבחו שלא היה משמש ממתו כיום (ז) ותהי אסתר נשאת חן אר"י (ז) מולמד שכל אחד אחד ואחד נדמתה לו כאומתו (ז) ותלקח אסתר אל המלך אחשורוש אל בית מלכותו בחדש העשירי הוא חדש טבת ירח שנהגה גוף מן הגוף (ז) ויאהב המלך את אסתר מכל הנשים ותשא חן וחסד לפניו מכל הבתולות אמר רב ביקש למעום מעם בתולה מעם מעם בעולה מעם (ז) ויעש המלך משתה גדול עבד משתאי ולא גליא ליה דלי כרגא ולא גליא ליה שדר פרדישני ולא גליא ליה (ז) ובהקבץ בתולות שנית וגו' אזיל שקל עצה ממרדכי אמר אין אשה מתקנאה אלא בידך חבירתה ואפי' הכי לא גליא ליה דכתיב (ז) אין אסתר מגדת מולדתה וגו' אמר רבי אלעזר מאי דכתיב לא

ב"ל הכופר בע"ז נקרא יהודי שנאמר איתי גוברין יהודאין (ז). על שם יהודי שהרי אמר צמלק (פסדרין ז' טז:) דלא הוה משצט יהודה: אשר הגלה שגלה מעצמו. ודרש ליה מדלג כתיב הוגלה: קדרי דחזירי. וכו' היא לא הימה אזכלת: ועזבלת

פתח בדברי הימים אמר הכי כל דברך אחד הם ואנו יודעין לדורשן ואשנתו היהודיה ילדה את ירד אבי גדר ואת חבר אבי שוכו ואת יקותיאל אבי זנוח ואלה בני בתיה בת פרעה אשר לקח מרד אמאי קרי לה יהודיה על שום שכפרה בע"ז דכתיב ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור (ז) ואמר רבי יוחנן שירדה לרחוץ מגילולי בית אביה ילדה והא רבווי רביתיה לומר לך שכל המגדל יתום ויתומה בתוך ביתו מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו ירד זה משה ולמה נקרא שמו ירד (א) שירד להם לישראל מן בימיו (ב) גדר שגדר פרצותיהן של ישראל חבר שחיבר את ישראל לאביהן שבשמים סוכו שנעשה להם לישראל כסוכה יקותיאל שקוו ישראל לאל בימיו זנוח שהזניח עונותיהן של ישראל אבי אבי אבי בתורה אבל בחכמה אב בנביאות ואלה בני בתיה אשר לקח מרד וכו' מרד שמו והלא כלב אמר הקב"ה יבא כלב שמרד בעצת מרגלים וישא את (ז) בת פרעה שמרדה בגלולי בית אביה (א) אשר הגולה מירושלם אמר רבא שגלה מעצמו (ה) ויהי אומן את הדסה קרי לה הדסה וקרי לה אסתר תניא ר"מ אומר אסתר שמה ולמה נקרא שמה הדסה על שם הצדיקים (ז) שנקראו הדסים וכן הוא אומר (ה) והוא עומד בין ההדסים רבי יהודה אומר הדסה שמה ולמה נקראת שמה אסתר על שם שהיתה מסתרת דבריה שנאמר (ז) אין אסתר מגדת את עמה וגו' ר' נחמיה אומר הדסה שמה ולמה נקראת אסתר שהיו אומות העולם קורין אותה על שום אסתהר בן עזאי אומר אסתר לא ארוכה ולא קצרה היתה אלא בינונית כהדסה ר' יהושע בן קרחה אמר (ז) אסתר ירקוקת היתה וחוט של חסד משוך עליה כי אין לה אב ואם ובמות אביה ואמה למה לי אמר רב אחא עיברתה מת אביה ילדתה מתה אמה ובמות אביה ואמה לקחה מרדכי לו לבת תנא משום ר"מ אל תקרי לבת אלא לבית וכן הוא אומר (ז) ולרש אין כל כי אם כבשה אחת קטנה אשר קנה ויחיה ותגדל עמו ועם בניו יחדו מפתו תאכל ומכוסו תשתה ובחיקו תשכב ותהי לו כבת משום דבחיכו תשכב הוות ליה (ז) (לבת) אלא (ז) (לבית) הכי נמי לבית (ז) ואת שבע הנערות וגו' אמר רבא שהיתה מונה בהן ימי שבת וישנה ואת נערותיה וגו' אמר רב שהאכילה מאכל יהודי ושמותיה אמר שהאכילה (ז) קדלי דחזירי ור' יוחנן אמר זרעונים וכן הוא אומר (ז) ויהי המלצר נושא את פת כנס ונתן להם זרעונים (ז) ששה חרישים בשמן המור (ז) מאי שמן המור ר' יהיא בר אבא אמר סמכת רב הונא אמר שמן זית שלא הביא שלישי תניא רבי יהודה אומר אנפקינן שמן זית שלא הביא שלישי ולמה סכין אותו שמישי את השיער ומעדה את הכשר (ז) בערב היא באה ובבקר היא שבה אמר רבי יוחנן מגנותו של אותו רשע למדנו שבחו שלא היה משמש ממתו כיום (ז) ותהי אסתר נשאת חן אר"י (ז) מולמד שכל אחד אחד ואחד נדמתה לו כאומתו (ז) ותלקח אסתר אל המלך אחשורוש אל בית מלכותו בחדש העשירי הוא חדש טבת ירח שנהגה גוף מן הגוף (ז) ויאהב המלך את אסתר מכל הנשים ותשא חן וחסד לפניו מכל הבתולות אמר רב ביקש למעום מעם בתולה מעם מעם בעולה מעם (ז) ויעש המלך משתה גדול עבד משתאי ולא גליא ליה דלי כרגא ולא גליא ליה שדר פרדישני ולא גליא ליה (ז) ובהקבץ בתולות שנית וגו' אזיל שקל עצה ממרדכי אמר אין אשה מתקנאה אלא בידך חבירתה ואפי' הכי לא גליא ליה דכתיב (ז) אין אסתר מגדת מולדתה וגו' אמר רבי אלעזר מאי דכתיב לא

תורה אור השלם 1. איתי גברין יהודאין די מניח יתרון על עבדית מדינת בבל שדרך משך ועבר ננו גבראי אלף לא שמו עקף מלכא טעם לאלקר לא פלחין וילצילם דחבאי די ויקמת לא קדרי: דינאל ג' ג' 2. ואשנתו היהודיה ילדה את ירד אבי גדר ואת חבר אבי שוכו ואת יקותיאל אבי זנוח ואלה בני בתיה בת פרעה אשר לקח מרד: רבי הימים א ד יח ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור ונעתיקה הלכת על יד היאור ותרא את התבה בתוך הסוף ותשלח את אקמתה ויקתרה: שבות ב ה אשר הגלה מירושלים עם הגולה אשר הגלתה עם יבנה מלך יהודה אשר הגלה ובכונצאצא מלך בבל: אסתר ב ו יהי אמן את הויה היא אסתר בת דוד כי אין לה אב ואם והנערה יפת תאר וטובה מראה ובמות אביה ואמה לקחה מרדכי לו לבת: אסתר ב ו ראייה הילקה והנה איש רכב על סוס אדם יהוא עמד בין ההדסים אשר במצלה ואחריו סיסים אדמים שרקים ולבנים: זכריה א ח אין אסתר מגדת מולדתה ואת עמה וגו' (ש) עזר משפיה סעודה לכבודה מה שלא עשה כשאר נשים: דלי כרגא. אמר בצביל אסתר אני מניח לך מנסי גולגולתכס היינו והנחה למדינות עשה: שדר פרידישני. דורוונות שרשים בשמה והיינו דכתיב (ז) וימן משאת כיד המלך: לא

ובחיקו תשכב ותהי לו כבת: שמואל ב יב ג 9. ויטוב הנערך בעיניו ותשא חסד לפניו ובהל את תמרקה ואת מנותה למת לה ואת שבע הנערות הראיות לתת לה מכות המלך והשנה ואת נערותיה לטוב בית הנשים: אסתר ב ט 10. ויהי המלצר נושא את פתכנס וימן משתיהם ונתן להם זרעונים: דינאל א טו 11. ובהגיע תר נערה ונערה לבוא אל המלך אחשורוש מקץ יחית לה פדת הנשים שנים עשר חדש כי כן ימלא ימי מריקותן ששה חרישים בשמן המור וישנה חרישים בבשמים ובתמרוקי הנשים: אסתר ב יב 12. בערב היא באה ובבקר היא שבה אל בית הנשים שני אל יד שעשנו סריס המלך שמר הפילגשים לא תבוא עוד אל המלך כי אם תפץ בה המלך ונקראה בשם: אסתר ב יד 13. ובהגיע תר אסתר בת אביהל דוד מרדכי אשר לקח לו לבת לבוא אל המלך לא בקשה דבר כי אם את אשר יאמר הני סריס המלך שמר הנשים ותהי אסתר נשאת חן בעיני כל ראייה: אסתר ב טו 14. ותלקח אסתר אל המלך אחשורוש אל בית מלכותו בחדש העשירי הוא חדש טבת בשנת שבע למלכותו: אסתר ב טז 15. ויאבד המלך את אסתר מכל הנשים ותשא חן וחסד לפניו מכל הבתולות וישם פתח מלכות בראשה וימליכה תחת ושתי: אסתר ב יז 16. ויעש המלך משתה גדול לכל שריו ועבדיו את משתה אסתר ותקחה למדינות עשה ויתן משאת כיד המלך: אסתר ב יח 17. ובהקבץ בתולות שנית ומרדכי ישב בשער המלך: אסתר ב יט

גמ' ואשנתו היהודיה. עי מ"ר יש ויקלה: שם על שם הצדיקים. עי ברכות דף כו ע"ב מודה וכן שיהי: רש"י ד"ה אסתר ירח. כי ירח מנמו סהלא (נראה שיהי לו ט):

הגהות הב"ח (א) גמ' וישא את בתיה בת פרעה: (ב) רש"י ד"ה כבשה אחת זו בת שבע: (ג) ד"ה מען מלכוי ומצהיל הס':

הגהות הגר"א [א] גמ' (שירד להם לירסל מן בימיו) מא"מ וי"ב שסורדי מלכוי לטעלה:

לעזי רש"י בקנ"ש [בקנ"ש]. כתי דבר אחר מלכותם.

מוסף רש"י קדלי דחזירי. מויסי יביסי סקוני בקנ"ש (חולין י' ו' וס' בת"ח) סכת. לא אומפת (פסחים מג.) לו: סקוני כלמ"א (מנחות י"ג.) שלא הביאה שלישי. שלא צטלה שלש (ח"ק ט.) ולמה סכין אותו. היינו שמן המור (שבת י"ג.) שמישי את השער. לפי שהוא נוסק ויש לו כמ (מנחות י"ג.) ומענה את הבשר. טסקלייא (פסחים מג.) נגמטה לו כאומתו. והיו אומנים צפיהם זו שמתה היא (לעיל ז')

רבינו הנגאל כל המגדל יתום בתוך ביתו, מעלה עליו הכתוב הדסה, מפני היותה צדקה, שהצדיקים נקראין חסינים לקחה מרדכי לו לבת, תנא משום ר' מאיר, לבית.

כל המגדל יתום בתוך ביתו, מעלה עליו הכתוב הדסה, מפני היותה צדקה, שהצדיקים נקראין חסינים לקחה מרדכי לו לבת, תנא משום ר' מאיר, לבית.

כל המגדל יתום בתוך ביתו, מעלה עליו הכתוב הדסה, מפני היותה צדקה, שהצדיקים נקראין חסינים לקחה מרדכי לו לבת, תנא משום ר' מאיר, לבית.